

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **K. G.**, zast. JUDr. Milanem Ostrřížkem, advokátem, se sídlem Sadová 553/8, Ostrava – Moravská Ostrava, adresa pro doručování: Stodolní 977/26, Ostrava – Moravská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 8. 2009, č. j. 18 Cad 117/2008 – 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 28. 5. 2008, č. X byla zamítnuta žádost žalobce o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Své rozhodnutí odůvodnila žalovaná tak, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Opavě (dále též „okresní správa“) ze dne 6. 5. 2008 není žalobce plně invalidní. Poukázala na § 39 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, podle kterého *je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %, a uzavřela, že žalobci i nadále náleží důchod částečný invalidní.*

Proti rozhodnutí žalované se žalobce bránil žalobou ze dne 4. 6. 2008, ve které navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a zavázal žalovanou právním názorem

k přiznání plné invalidity pro žalobce. Namítal, že posudkem okresní správy nebyl kvalifikovaně posouzen jeho zdravotní stav, jelikož nebylo správně kvalifikováno jeho zdravotní postižení podle vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „vyhláška č. 284/1995 Sb.“), když jako osoba trpící onemocněním Morbus Bechtěrev V. stupně měl být zcela jednoznačně posouzen se ztrátou pracovní schopnosti vyšší než 66 %, což splňuje podmínku plné invalidity, tak jak je to vyjádřeno v příloze č. 2, kapitole XV, oddílu F, položce 6. písm. c) vyhlášky č. 284/1995 Sb., kde je stanoven pokles pracovní schopnosti v rozsahu 70 – 80 %. Z toho dovozoval, že postup posudkových orgánů okresní správy byl zcela neadekvátní k výsledkům zdravotních vyšetření odborných lékařů, tendenční a velmi pravděpodobně byl též důsledkem oprávněných stížností žalobce na posudkové lékaře obvodní správy.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 14. 8. 2009, č. j. 18 Cad 117/2008 – 39, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění konstatoval, že řízení bylo zahájeno na základě žádosti žalobce o přiznání plného invalidního důchodu ze dne 21. 2. 2008. Poukázal na posudek okresní správy ze dne 6. 5. 2008, ze kterého vycházel žalovaný při vydání svého rozhodnutí a ve kterém okresní správa dospěla k závěru, že se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je Bechtěrevova choroba se ztuhnutím několika úseků páteře, bez poruchy ventilace a poruchy výkonu srdeční pumpy, vyšetřením RTG zjištěn nález počínajících změn ve smyslu Bechtěrevovy choroby V. stupně. Pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti byl hodnocen podle přílohy č. 4, oddílu A, bodu 1. písm. f) vyhlášky č. 284/1995 Sb. Jedná se o zdravotní postižení značně ztěžující obecné životní podmínky, žalobce není plně invalidní ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, ale je částečně invalidní podle § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s přílohou č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb.

S ohledem na skutečnost, že se v dané věci jedná o dávku důchodového pojištění podmíněnou nepříznivým zdravotním stavem žalobce a tomu odpovídající mírou poklesu jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti, požádal krajský soud v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“) posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále též „PK MPSV Ostrava“) o zpracování posudku o zdravotním stavu žalobce včetně vyjádření procentní míry poklesu jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti, to vše k datu vydání napadeného rozhodnutí.

PK MPSV Ostrava v posudku ze dne 21. 8. 2008, č. j. 2008/2869-OS, dospěla k závěru, že zdravotní stav žalobce odpovídal příloze č. 2, kapitole XV, oddílu F, položce 6., písm. maximálně b) vyhlášky č. 284/1995 Sb., přičemž z vymezeného rozmezí 35 – 60 % stanovila míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve výši 40 %, když se podle jejího názoru nejedná o konečné V. stádium Bechtěrevovy nemoci. Současně odkázala na přílohu č. 4, oddíl A, bod 1. písm. f) téže vyhlášky a konstatovala, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobci značně ztěžuje obecné životní podmínky. Na základě posudkového zhodnocení dále konstatovala, že žalobce nebyl pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav k datu vydání rozhodnutí žalované schopen práce fyzicky

náročné, v prostředí znečišťujícím a dráždivým pokožku, se zvedáním a přenášením těžkých břemen, trvale ve vynucených polohách. Byl schopen práce méně náročné, v tepelně stabilizovaném prostředí, s možností střídat polohy. O úplný výpadek pracovních funkcí se nejednalo, žalobce byl schopen pracovat s využitím kvalifikace v oboru elektro ÚSO (úplné středoškolské odborné vzdělání). Byl schopen rekvalifikace zaškolením. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla Bechtěrevova nemoc, kdy se však podle názoru posudkové komise nejednalo o konečné V. stádium nemoci, jelikož se nejednalo o ztuhlost všech úseků páteře, na RTG snímcích nebyl popsán obraz bambusové páteře, velké klouby (ramena, kolena, kyčle) nebyly ani funkčně postiženy, neboť nález byl zcela odpovídající věku, plicní funkce nebyly omezeny.

Během jednání před krajským soudem dne 27. 11. 2008 žalobce uvedl, že posudek PK MPSV Ostrava nepovažuje za správný a úplný. Poukázal na lékařskou zprávu Fakultní nemocnice Ostrava, interní kliniky, revmatologické ambulance, MUDr. I. K. ze dne 10. 11. 2008, ve které se uvádí, že na páteři nebyl nález bambusové hole, nicméně zánětlivé změny byly ve všech úsecích páteře, jejich charakter by možná lépe koreloval s diagnózou psoriatické artritidy, která je při postižení axiálního skeletu dle klasifikace pro morbus Bechtěrev – při změnách ve všech úsecích páteře – hodnocena jako V. stupeň. Hodnocení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve výši 40 % označil žalobce za neobjektivní, když trpí řadou dalších závažných onemocnění. Navrhl, aby si soud vyžádal posudek od posudkové komise jiného kraje. Krajský soud následně požádal o zpracování srovnávacího posudku posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně (dále též „PK MPSV Brno“).

PK MPSV Brno dospěla ve svém obsáhlém a komplexním posudku ze dne 22. 1. 2009, č. j. 2008/4419-BR, na základě prostudované zdravotní dokumentace a stavu zjištěného při jednání komise k závěru, že k datu vydání rozhodnutí žalované byl žalobce částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Nebyl plně invalidní ve smyslu § 39 téhož zákona. Šlo u něj o pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 33 %, tento však nedosahoval 66 % odpovídajících plné invaliditě a nejednalo se ani o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek. Žalobce trpěl dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, přičemž pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti zhodnotila PK MPSV Brno jako spadající pod přílohu č. 2, kapitolu XV, oddíl F, položku 6. písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb., ve výši 40 %. Stav nehodnotila podle písm. c) citované položky, protože nebyla naplněna po stránce funkční kritéria pod tímto písmenem uvedená. Jednalo se o středně těžkou funkční poruchu, nebylo prokázáno ztuhnutí několika úseků páteře, proto pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanovila blíže dolní hranici rozpětí. Z téhož důvodu nepovažovala stav ani za odpovídající či funkčně srovnatelný s postižením uvedeným v příloze č. 4, oddílu A, bodu 1. písm. f) vyhlášky č. 284/1995 Sb. (v posudku zjevně v důsledku chyby psaní označena jako vyhláška č. 182/1991 Sb.). Nejednalo se o zdravotní postižení značně ztěžující obecné životní podmínky. Žalobce nebyl schopen těžké fyzické práce, práce v nepříznivých klimatických podmínkách a v prostředí se zvýšeným znečišťováním pokožky. Byl schopen vykonávat fyzicky lehčí práce s využitím dosažené kvalifikace a získané praxe.

Jednalo se u něj o revmatologické onemocnění typu Bechtěrevovy choroby s postižením i periferních kloubů, není vyloučeno ani, že se jednalo o projevy psoriatické artropatie s postižením axiálního skeletu. Z provedeného RTG vyplývaly známky zánětlivých změn ve všech úsecích páteře (v popisu RTG hrudní páteře provedeném rentgenologem ale uvedeny nejsou), které by podle klasifikace odpovídaly V. stádiu Bechtěrevovy choroby. Tato klasifikace byla prováděna pouze na základě výsledku zobrazovacího zařízení (rentgenového vyšetření páteře) a sama o sobě neříkala mnoho o přítomných poruchách funkčních, jejichž zhodnocení je nejpodstatnější pro posouzení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Klinicky bylo dokumentováno jen omezení rozvíjení všech úseků páteře, nikoli ale současné ztuhnutí několika nebo více úseků páteře, nebylo dokumentováno podstatnější omezení funkce kloubů, kromě potíží s recidivující cystou v levém podkolení. Nebyly prokázány poruchy ventilace ani srdečního výkonu. Nebyla dokumentována výraznější aktivita zánětlivého procesu. V dokumentaci jsou uváděny opakované oční záněty duhovky a řasnatého tělesa (iridocyklitidy) zvládané ambulantní léčbou, které neměly dopad na zrakové funkce a byly za použití dioptrické korekce v normě. Pokud se týká lupénky, nebylo popsáno funkčně závažnější postižení kůže, nebyla dokumentována potřeba soustavnějšího léčení na odborném kožním oddělení ani závažnější kožní potíže. Na RTG byly popsány lehké artrotické změny na kyčlích i kolenou, rozsah pohybu byl v normě nebo lehce omezen pro krajní flexi, bez jiné popsané trvalé poruchy funkce kloubů.

Během druhého jednání před krajským soudem dne 27. 5. 2009 žalobce uvedl, že se závěry srovnávacího posudku PK MPSV Brno zcela nesouhlasí, a to z toho důvodu, že nebyly zohledněny výsledky spirometrického vyšetření ze dne 4. 11. 2008. Dále namítal zásadní vnitřní rozpor v tomto posudku, když žalobcova Bechtěrevova nemoc byla hodnocena jako V. stádium, avšak posudkově byla hodnocena podle položky vztahující se na IV. stádium. Krajský soud následně jednání znovu odročil a k námitkám žalobce si vyžádal vypracování doplňujícího posudku PK MPSV Brno.

V doplňujícím posudku PK MPSV Brno ze dne 4. 6. 2009, č. j. 2009/1506-BR, tato uvedla, že posudkový závěr svého posudku ze dne 22. 1. 2009 nemění. Následně takřka doslovně zopakovala argumentaci z tohoto posudku, založenou na skutečnosti, že v popisu RTG, uvedeném v revmatologickém nálezu, jsou sice uvedeny známky zánětlivých změn ve všech úsecích páteře, které podle klasifikace lze hodnotit jako V. stádium Bechtěrevovy choroby, tato klasifikace je ale prováděna pouze na základě výsledku zobrazovacího zařízení (rentgenového vyšetření páteře) a sama o sobě neříká mnoho o přítomných poruchách funkce. Právě jejich zhodnocení je ovšem nejpodstatnější pro posouzení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Trvala na tom, že v případě žalobce šlo o poruchu, kterou lze funkčně hodnotit nejvýše středním stupněm, proto pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanovila podle písm. b) a nikoliv podle písm. c) přílohy č. 2, kapitoly XV, oddílu F, položky 6. vyhlášky č. 284/1995 Sb. Po stránce funkční nebyla naplněna kritéria uvedená pod písm. c) uvedené položky, neboť nešlo o ztuhlost více úseků páteře tak, jak předpokládá uvedená položka. Spirometrické vyšetření ze dne 4. 11. 2008 nebylo v posudku zhodnoceno proto, že nebylo doloženo, jak ostatně plyne ze seznamu doložené podkladové zdravotní dokumentace, tvořící součást posudku. Posudková komise ovšem zhodnotila spirometrické vyšetření plicní ambulance v Hlučíně, ordinace pro pneumologii a TBC, MUDr. P. P. ze dne 2. 4. 2008,

kteřé bezprostředně předcházelo vydání rozhodnutí žalované a vykazovalo zcela normální ventilační poměry. I kdyby byl nález ze dne 4. 11. 2008, dokládající jednorázově středně těžkou ventilační poruchu zjištěnou za pět měsíců po rozhodném datu, k předchozímu jednání posudkové komise doložen, neměnil by nic na posudkovém závěru.

Během třetího jednání před krajským soudem dne 13. 8. 2009 žalobce trval na zrušení rozhodnutí žalované pro nezákonnost. Znovu poukázal na nevěrohodnost posudků PK MPSV Ostrava i PK MPSV Brno z důvodu zásadního rozporu v hodnocení jeho zdravotního stavu, který spatřoval v diagnostikování V. stupně Bechtěrevovy choroby, když i přesto obě posudkové komise provedly hodnocení podle přílohy č. 2, kapitoly XV, oddílu F, položky 6. písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb., kde je hovořeno o tzv. středním, IV. stupni, namísto toho, aby použily logicky hodnocení těžkého stupně uváděného pod písm. c) téže položky. Zdůraznil, že podle jeho názoru si PK MPSV nemůže dovolit libovolně měnit diagnózu pacientů v souvislosti s hodnocením poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Žalovaná se připojila k návrhu na zrušení svého napadeného rozhodnutí, a sice rovněž proto, že PK MPSV se nedokázala vypořádat s otázkou hodnocení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a dopustila se zásadního rozporu, když je popisován V. stupeň Bechtěrevovy choroby a následně nelogicky použito položky b), která hovoří o středním, tedy IV. stupni této choroby.

Krajský soud v Ostravě následně rozhodl jak uvedeno výše, přičemž v odůvodnění rozsudku konstatoval, že na základě přezkoumání skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, v souladu s ustanovením § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), dospěl k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalovaného nebyl žalobce plně invalidní. Uvedl, že tento závěr jednoznačně vyplývá z posudků obou PK MPSV. Na rozdíl od žalobce dospěl krajský soud k závěru, že bylo spolehlivě a dostatečně vysvětleno provedené hodnocení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobce podle přílohy č. 2, kapitoly XV, oddílu F, položky 6. písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb. Ztotožnil se s tímto hodnocením a opřel svůj závěr zejména o argumentaci v posudku, jakož i doplňujícím posudku PK MPSV Brno. Závěrem poznamenal, že se na všech posudcích podíleli nejen posudkoví lékaři, ale také lékaři odborní, konkrétně ortoped a revmatolog, tedy lékaři v oboru nemoci, která je dominantní v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu žalobce. Všechny posudkové orgány se shodly v závěru, že zdravotní stav žalobce neodpovídá plné invaliditě, ale toliko invaliditě částečné.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě se žalobce (dále též „stěžovatel“) brání kasační stížností ze dne 17. 9. 2009, kterou napadl oba jeho výroky současně s rozhodnutím žalované, a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Požádal Nejvyšší správní soud o zrušení rozsudku v celém rozsahu. Nejzávažnější pochybení spatřuje ve skutečnosti, že krajský soud nevyhověl dispozičnímu návrhu žalované ze třetího jednání o věci, konaného dne 13. 8. 2009, kde tato shodně se stěžovatelem požadovala, aby soud rozhodnutí žalované zrušil. Nevyhovění takovému požadavku žalované zakládá podle stěžovatele takovou vadu řízení, která způsobuje nezákonnost napadeného rozsudku. Postup okresní správy, jakož i obou PK MPSV označil za nezákonný, protože tyto orgány nesmí měnit zjištěnou diagnózu, a to ani co do stupně postižení, nýbrž jsou povinny pouze posudkově tuto diagnózu aplikovat na právní předpis

a touto aplikací určit míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Podle jeho názoru není možné, aby posudkové orgány konstatovaly Bechtěrevovu nemoc V. stupně a hodnocení provedly podle jiného hodnotícího mechanismu.

Žalovaná ve svém sdělení ze dne 9. 10. 2009 toliko uvedla, že nevyužije možnosti vyjádřit se ve smyslu § 108 odst. 1 s. ř. s. k obsahu kasační stížnosti, neboť žaloba byla k návrhu žalované zamítnuta.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytyčanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost*.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé*.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, byla podána proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že **kasační stížnost není důvodná**.

Podle přílohy č. 2, kapitoly XV, oddílu F, položky 6. vyhlášky č. 284/1995 Sb. se u Bechtěrevovy nemoci (*spondylitis ankylosans*) míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanoví podle průběhu, rozsahu postižení (klinicky i RTG), lokalizace a aktivity procesu a funkčních poruch kloubů a páteře, s přihlédnutím k dalším projevům postižení jako a) lehkého stupně (míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti 20 – 30 %), b) středního stupně – IV. stupeň (současné ztuhnutí několika úseků páteře), toto zdravotní postižení se posuzuje podle přílohy č. 4 (míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti 35 – 60 %), c) těžkého stupně –

V. stupeň, se ztuhlostí více úseků páteře nebo velkých kloubů, poruchami ventilace, srdečního výkonu a celkové výkonnosti (míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti 70 – 80 %).

Podle přílohy č. 4, oddílu A, bodu 1. písm. f) téže vyhlášky je *zdravotním postižením značně ztěžujícím obecné životní podmínky současné ztuhnutí několika úseků páteře, např. při pokročilých formách Bechtěrevovy nemoci* (tedy onemocnění, na něž poukazuje příloha č. 2 téže vyhlášky pod kapitolou XV. odd. F, položka 6, písm. b) – střední stupeň – IV. stupeň – současné ztuhnutí několika úseků páteře).

Stěžejní námitkou stěžovatele je údajná nezákonnost postupu okresní správy, jakož i obou PK MPSV, když podle jeho názoru tyto orgány nesmí změnit zjištěnou diagnózu, a to ani co do stupně postižení, nýbrž jsou povinny zjištěnou diagnózu toliko posudkově aplikovat na právní předpis a touto aplikací určit míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Není možné, aby posudkové orgány konstatovaly Bechtěrevovu nemoc V. stupně a hodnocení provedly podle jiného hodnotícího mechanismu. Již během druhého a třetího jednání před krajským soudem stěžovatel namítal zásadní vnitřní rozpor posudku PK MPSV Brno, když jeho Bechtěrevova nemoc byla tímto posudkem hodnocena jako V. stádium, avšak posudkově byla hodnocena podle položky vztahující se na IV. stádium. Posudková komise se nedokázala vypořádat s otázkou hodnocení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a dopustila se zásadního rozporu, když je popisován jako V. stupeň Bechtěrevovy choroby a následně nelogicky použito písm. b) přílohy č. 2, kapitoly XV, oddílu F, položky 6. vyhlášky č. 284/1995 Sb., která hovoří o středním, tedy IV. stupni této choroby.

Nejvyšší správní soud po přezkoumání posudků okresní správy i obou posudkových komisí, jakož i lékařských zpráv, založených ve spise a tvořících podpurný podklad rozhodování krajského soudu, došel k závěru, že námitce vnitřního rozporu posudků nelze přisvědčit. Je sice pravdou, že v posudku i doplňujícím posudku PK MPSV Brno bylo konstatováno, že v rentgenologickém nálezu byly uvedeny známky zánětlivých změn ve všech úsecích páteře, které podle klasifikace by bylo možno hodnotit jako V. stádium Bechtěrevovy choroby, posudková komise ovšem vzápětí důkladně odůvodnila, že se u této klasifikace jedná pouze o výsledek zobrazovacího zařízení (díličního rentgenového vyšetření páteře), které ovšem není samo o sobě vypovídající o přítomných poruchách funkce, (tedy o příznacích, které toto zařazení především charakterizují a jímž je ztuhlost více úseků páteře nebo velkých kloubů, poruchy ventilace, srdečního výkonu a celkové výkonnosti způsobené právě touto ztuhlostí). S tímto odůvodněním se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

Ze znění, jakož i smyslu právní úpravy obsažené v příloze č. 2, kapitole XV, oddílu F, položce 6. vyhlášky č. 284/1995 Sb. je zřejmé, že právě rozsah skutečného funkčního postižení je rozhodující. O tom svědčí již formulace citované normy („současné ztuhnutí několika, resp. všech úseků páteře“). Hodnocení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je postaveno na stanovení (funkční) schopnosti pojištěnce vlastní prací dosáhnout výdělek odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, resp. stanovení zbývajících objektivně existujících tělesné a duševní schopnosti umožňujících další soustavnou výdělečnou činnost (srov. odst. 1 posledně citovaného ustanovení, viz též Příb, J., Voříšek, V. *Důchodové předpisy s komentářem*. 5. vyd. Olomouc : ANAG, 2007. s.

460). V této souvislosti nutno znovu upozornit na posudkové hledisko k položce č. 6 (Bechtěrevova nemoc), kde se uvádí, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti se stanoví nejen podle rozsahu postižení (klinicky i RTG), lokalizace aktivity procesu, ale též podle funkčních poruch kloubů a páteře s přihlédnutím k dalším projevům postižení.

Funkčním hodnocením jako základním kritériem pro stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele se PK MPSV Brno zabývala vyčerpávajícím způsobem, když ve svém posudku poukazuje na to, že nebylo dokumentováno současné ztuhnutí několika nebo více úseků páteře, jakož ani podstatnější omezení funkce kloubů, poruchy ventilace či srdečního výkonu. Posudková komise se vypořádala i s veškerými dalšími zdokumentovanými závažnějšími zdravotními potížemi stěžovatele, zejména očními záněty, lupénkou a lehkými artritickými změnami na kyčlích i kolenou. Je třeba konstatovat, že podkladová dokumentace pro rozsudek krajského soudu byla značného rozsahu, když vedle posudku a doplňujícího posudku PK MPSV Brno, posudků PK MPSV Ostrava a okresní správy měl soud k dispozici i celou řadu odborných lékařských zpráv, které komplexně rekapituluji zdravotní stav stěžovatele a ze kterých posudkové orgány při své činnosti vycházely, příp. tyto zohlednily.

Nejvyšší správní soud proto došel k závěru, že zdravotní stav stěžovatele ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované byl zdokumentován vyčerpávajícím způsobem, přičemž všechny posudkové orgány se na funkčním zhodnocení stupně stěžovatelovy Bechtěrevovy nemoci shodly. V žádném případě nelze přisvědčit námitce stěžovatele, že by některá z posudkových komisí „diagnostikovala“ Bechtěrevovu chorobu V. stupně, když ostravská posudková komise uvedla, že se nejedná o V. konečné stadium nemoci a brněnská posudková komise uvedla, že pouze zánětlivé změny na RTG by takovému zařazení odpovídaly, ale k tomu by musely přistoupit jako rozhodující kritérium též odpovídající výsledky funkčních vyšetření. Klinicky bylo přitom dokumentováno omezení rozvíjení všech úseků páteře, nikoliv však jejich ztuhnutí. PK MPSV Brno, jejíž velmi důkladné posudkové zhodnocení je stěžovatelem napadáno pro údajný vnitřní rozpor, trvala i poté, co byla soudem vyzvána k doplnění posudku a vyjádření, na tom, že v případě stěžovatele šlo o poruchu, kterou lze funkčně hodnotit nejvýše středním stupněm, a že pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti bylo nutné hodnotit podle písm. b), a nikoliv podle písm. c) přílohy č. 2, kapitoly XV, oddílu F, položky 6. vyhlášky č. 284/1995 Sb. Námitku stěžovatele je zdejší soud nucen hodnotit jako napadající toliko sémanticky-logickou formulaci určité části posudku PK MPSV Brno a nezpochybňující věrohodnost a komplexnost posudku. Ostatní posudky, které se rovněž vyznačují kvalitním zpracováním a nezakládají důvody k pochybnostem, se přitom se závěry PK MPSV Brno shodují. Na tom nic nemění ani skutečnost, že okresní správa ve svém posudku poukázala na nález počínajících změn ve smyslu Bechtěrevovy choroby V. stupně, neboť zdravotní stav a odpovídající míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti jsou zásadně hodnoceny ke dni vydání příslušného rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení. Případné následné změny relevantních skutečností lze pak zohlednit v případném pozdějším, na základě nové žádosti dotčené osoby zahájeném řízení o přiznání invalidního důchodu.

Rovněž je třeba zohlednit skutečnost, že krajský soud byl při rozhodování věci velmi důkladný a udělal vše pro řádné zjištění a posouzení zdravotního stavu stěžovatele.

O tom svědčí mimo jiné to, že jednání ve věci bylo k námitkám stěžovatele dvakrát odročeno za účelem zpracování srovnávacího, resp. doplňujícího posudku. Krajský soud vycházel stěžovateli opakovaně vstříc a s veškerými jeho námitkami se svědomitě vypořádal. V napadeném rozsudku pak krajský soud důkladně rekapituloval jednotlivé posudkové závěry a své rozhodnutí po skutkové i právní stránce komplexně a srozumitelně odůvodnil.

Druhou významnou námitkou stěžovatele je údajné pochybení krajského soudu, které stěžovatel spatřuje ve skutečnosti, že krajský soud nevyhověl dispozičnímu návrhu žalované ze třetího jednání o věci, kde tato shodně se žalobcem požadovala, aby soud rozhodnutí žalované zrušil. Nevyhovění takovému požadavku žalované zakládá podle názoru stěžovatele vadu řízení, která způsobuje nezákonnost napadeného rozsudku.

Nejvyšší správní soud neshledal ani tuto námitku důvodnou. Vycházel přitom zejména ze skutečnosti, že se nejednalo o žádný zákonem předvídaný procesní úkon žalované. Je sice nepochybné, že správní soudnictví je obecně postaveno na zásadě dispoziční (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 – 54, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2004, č. j. 4 Azs 3/2004 – 48, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 – 40, dostupné z: <www.nssoud.cz>, viz též VOPÁLKA, V. et al. *Soudní řád správní : Komentář*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 105), která se významně projevuje mimo jiné v ustanovení § 5 s. ř. s. (*Nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.*), § 32 s. ř. s. (*Řízení je zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu; týká-li se návrh věcí uvedených v § 4 odst. 1, nazývá se návrh žalobou.*) nebo § 47 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (*Soud řízení usnesením zastaví, vzal-li návrhovatel svůj návrh zpět; šlo-li však o společný návrh více osob, vezme předseda senátu toliko zpět vzetí návrhu jedním z návrhovatelů usnesením na vědomí.*).

Na předkládanou procesní situaci v souzené věci však zásadu dispoziční, projevující se zejména v procesních právech návrhovatele (žalobce) nakládat (disponovat) s předmětem řízení, vztáhnout nelze. Soudní řád správní rovněž nezná institut obdobný rozsudku pro uznání v soudním řízení civilním ve smyslu ustanovení § 153a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, přičemž s ohledem na specifika soudního řízení správního nelze na tyto případy přiměřeně aplikovat ustanovení občanského soudního řádu ve smyslu § 64 s. ř. s. O tom svědčí i skutečnost, že pro správní soudnictví je upraven zvláštní institut uspokojení návrhovatele, když podle § 62 odst. 1 a 2 s. ř. s. *dokud soud nerozhodl, může odpůrce vydat nové rozhodnutí nebo opatření, popřípadě provést jiný úkon, jimiž návrhovatele uspokojí, nezasáhne-li tímto postupem práva nebo povinnosti třetích osob. Svůj záměr návrhovatele uspokojit sdělí správní orgán soudu a vyžádá si správní spisy, pokud je již soudu předložil. Předseda senátu stanoví lhůtu, v níž je třeba rozhodnutí vydat, opatření nebo úkon provést a oznámit je návrhovateli i soudu; uplyne-li tato lhůta marně, pokračuje soud v řízení.* Podle odst. 4 téhož ustanovení *soud řízení usnesením zastaví, sdělí-li návrhovatel, že je uspokojen. Soud řízení zastaví i tehdy, nevyjádří-li se takto návrhovatel ve stanovené lhůtě, jestliže ze všech okolností případu je zřejmé, že k jeho uspokojení došlo. Tentýž postup předvídá rovněž ustanovení § 47 písm. b) s. ř. s., podle kterého soud řízení usnesením zastaví, prohlásí-li návrhovatel, že byl po podání návrhu postupem správního*

orgánu plně uspokojen (§ 62). O nastíněné případy však v projednávané věci nejde, neboť žalovaná žádný úkon, jímž by stěžovatele v jeho nároku uspokojila, nevydala.

Mimo to je třeba konstatovat, že se žalovaný pro zrušení svého napadeného rozhodnutí nevyslovoval nijak konzistentně. Návrh na zrušení rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení žalovaná nevznesla v žádném svém podání, jakož ani při prvním a druhém jednání ve věci, nýbrž teprve a výhradně při třetím jednání před krajským soudem dne 13. 8. 2009. Poté, co byl zamítavý rozsudek krajského soudu napaden nyní projednávanou kasační stížností, žalovaná se již ve prospěch důvodnosti kasační stížnosti a zrušení rozsudku krajského soudu nijak nevyslovila, ba právě naopak na výzvu soudu k vyjádření ve svém sdělení ze dne 9. 10. 2009 uvedla, že možnosti vyjádřit se k obsahu kasační stížnosti nevyužije, neboť žaloba byla k jejímu návrhu zamítnuta.

Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání rozsudku Krajského soudu v Ostravě, jakož i rozhodnutí žalované, podkladových posudků, lékařské i veškeré další spisové dokumentace k závěru, že nebyl naplněn žádný z tvrzených důvodů podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. za použití ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. tak, že vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalované žádné důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly, nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. května 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu